

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Член-кор. НАН України

Василь БАЛУХ

«29» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова/вільного вибору)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

(вказати: перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

географічний

(назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається навчальна дисципліна)

Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» другого (магістерського) рівня (затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, протокол №4 від 28 березня 2022 р.)

Розробники:

Іванчук Марія Георгіївна – доктор психологічних наук, професор
Федірчик Тетяна Дмитрівна – доктор педагогічних наук, професор
Романюк Світлана Захарівна – доктор педагогічних наук, професор

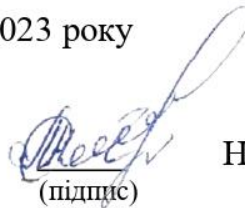
(вказати авторів, наукові ступені, вчені звання)

Викладач: Піц Ірина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Географія» і методичною радою географічного
факультету

Протокол № 11 від «22» червня 2023 року

Голова методичної ради
географічного факультету

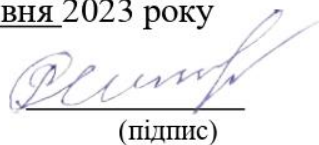
(підпис)

Наталя АНДРУСЯК
(ім'я та прізвище)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та методики
початкової освіти

Протокол № 13 від «30» червня 2023 року

Завідувач кафедри

(підпис)

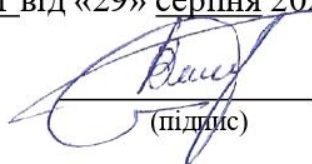
Світлана РОМАНЮК
(ім'я та прізвище)

Схвалено

Науково-методичною радою Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Голова

(підпис)

Василь БАЛУХ
(ім'я та прізвище)

1. Пояснювальна записка

Педагогіка та психологія вищої школи як інтегрована навчальна дисципліна системи педагогічних та психологічних наук спрямована на набуття психолого-педагогічних компетентностей здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти, необхідних для професійної науково-педагогічної діяльності у вищій школі, на розвиток умінь розв'язання завдань, пов'язаних з організацією освітнього процесу у вищій школі, вибудовування суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників навчально-професійної діяльності, на саморозвиток та особистісне професійне зростання.

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з основними тенденціями розвитку вищої освіти, з теорією та практикою навчання, виховання й управління у вищій школі; психологічними закономірностями освітнього процесу, особливостями співпраці викладача і студента, викладача і студентської групи; формування готовності магістрантів, як майбутніх викладачів вищої школи, до науково-педагогічної діяльності та інноваційної діяльності у закладах вищої освіти,.

Основні завдання курсу:

1. Ознайомити студентів з основними завданнями курсу «Педагогіка та психологія вищої школи», проаналізувати основні тенденції розвитку вищої школи на сучасному етапі.
2. Дати уявлення здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти про історію і сучасний стан вищої освіти в Україні.
3. Ознайомити з основними підходами до визначення проміжних і кінцевих та цілей вищої освіти, методами їх досягнення, принципами системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та якості освітньої діяльності закладів вищої освіти.
4. Ознайомити з психолого-педагогічними особливостями професійної діяльності викладача вищої школи.
5. Сприяти усвідомленню студентами, як майбутніми фахівцями вищої школи, відповідальності, прагнення до налагодження відносин, партнерства, співпраці з суб'єктами освітнього процесу.
6. Ознайомити з психологічними особливостями студентського періоду життя людини.
7. Формувати психолого-педагогічне мислення, що передбачає:
 - засвоєння ідеї унікальності і неповторності кожної людини, її психологічного складу і, як наслідок, ідеї недопустимості для педагога чисто рецептурних дій;
 - ставлення до особистості як до вищої цінності, що не допускає маніпулювання людиною і використання її як засобу досягнення інших цілей;

- формування уявлень про активний, творчий характер людської психіки.

8. Сприяти глибокому засвоєнню норм професійної етики педагога, викладача вищої школи, розумінню діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики.

Результати навчання.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Компетентності	
ЗК 3	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 4	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 5	Здатність працювати в команді.
СК 9	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу.
СК 12	Здатність дотримання морально-етичних аспектів досліджень, інтелектуальної доброчесності, професійного кодексу поведінки.
Програмні результати	
ПР 2	Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді.
ПР 13	Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студенти повинні:

а) знати:

- теоретичні основи педагогіки та психології вищої школи як науки та навчальної дисципліни (сутність ключових понять педагогіки і психології вищої школи, основні положення закономірності та етапи їх розвитку, крізь призму аналізу наукового доробку);
- структуру системи вищої освіти в Україні та особливості управління нею;
- основні категорії дидактики вищої школи та нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти;
- організаційні особливості та психологічні закономірності освітнього процесу у вищій школі;
- специфіку застосування інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі вищої школи;
- основні дидактико-методичні засади і види контролю та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів;

- особливості індивідуальної і позааудиторної навчально-виховної роботи зі студентською молоддю;
- психологічні особливості студентського віку, становлення особистості студента як майбутнього фахівця;
- психологію педагогічної діяльності викладача вищої школи та професійні вимоги до його професійної діяльності;
- шляхи конструктивного подолання бар'єрів і вирішення конфліктів у педагогічній взаємодії «викладач - студент».

б) уміти:

- аналізувати зв'язки педагогіки з системою педагогічних наук та іншими науками;
- складати план навчальних занять (лекційних, семінарських, лабораторних) у вищій школі, аналізувати засоби діагностики;
- використовувати інтерактивні ігрові методи та методики інноваційних технологій навчання у підготовці фахівців;
- планувати та реалізовувати організаційно-виховну роботу куратора академічної групи;
- давати психологічну характеристику студентського періоду життя людини, визначати механізми соціалізації особистості у студентському віці;
- складати характеристику студента та студентської групи;
- визначати зв'язки між рівнем інтелектуального і особистісного розвитку студентів, формами і методами впливу на результати навчання та виховання;
- складати програму особистісного самовдосконалення та програму «Я концепція майбутнього фахівця».

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Форма навчання	
		денна	заочна
К-сть кредитів – 3	Галузь знань 10 «Природничі науки»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 106 «Географія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й (5-й)	1-й (5-й)
Індивідуальне науково-дослідне завдання – за вибором студента до 3М		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й (9-й)	1-й (9-й)
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти – другий (магістерський)	Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		0 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання	
		Підсумковий контроль – екзамен	

3. Навчально-тематичний план дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи»

Назва модулів	Теми лекцій	Кількість годин			
		Л		С. р.	
		Д	З	Д	З
Педагогіка вищої школи	1.1. Теоретичні основи педагогіки вищої школи як науки та навчальної дисципліни	2	1	4	5
	1.2. Вища освіта України. Система вищої освіти в Україні та управління нею.	2		4	6
	1.3. Дидактика вищої школи. Зміст освіти у закладах вищої освіти. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти та якості освітньої діяльності	2	1	6	8
	1.4. Організація освітнього процесу у вищій школі: особливості організації освітнього процесу у вищій школі управління освітнім процесом; методи, і форми організації навчання. Студентоцентризм в освітньому процесі	4	2	6	8
	1.5. Інноваційні технології навчання у вищій школі	2		5	7
	1.6. Контроль та оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої	2	1	4	5

	освіти.				
	1.7. Організація позааудиторної виховної роботи у ЗВО та академічній групі	2		4	6
Модульна контрольна робота – 1 год.					
Психологія вищої школи	2.1. Психологія вищої школи як наука і навчальна дисципліна	2	2	4	4
	2.2. Студент суб'єкт навчально-професійної діяльності	2		4	6
	2.3. Студентство як соціальна група та її психологічні особливості	2		4	6
	2.4. Становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою у навчально-професійній діяльності	2		4	6
	2.5. Психологічні особливості професійної діяльності викладача вищої школи. Професіоналізм і педагогічна майстерність у педагогічній діяльності викладача. Доброчесність як основний принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача зі студентством	2	1	5	7
	2.6. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами. Доброчесність - основний принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача зі студентством Протириччя і конфлікти у педагогічній взаємодії, засоби їх регулювання.	2		6	8
Модульна контрольна робота – 1 год.					
Всього годин:		30	8	60	82

4. Тематика лекційних занять

Модуль 1. Педагогіка вищої школи

Тема 1.1. Теоретичні основи педагогіки вищої школи як науки та навчальної дисципліни

- Предмет педагогіки вищої школи як науки та сучасні тенденції її розвитку.
 - Основні категорії педагогіки вищої школи як навчальної дисципліни.
 - Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук.
 - Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
- Основи наукового педагогічного дослідження.
 - Методологія і принципи організації наукового дослідження.
 - Методи наукового педагогічного дослідження.

Прогнозовані результати навчання

Знати: основні поняття теми; предмет, категорії, завдання та функції педагогіки вищої школи на сучасному етапі її розвитку; методи науково-педагогічного дослідження;

Уміти: оперувати основними поняттями, методами дослідження науки, аналізувати зв'язки педагогіки з системою педагогічних наук та іншими науками, встановлювати спільне і відмінне між визначальними ідеями науковців різних періодів.

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте предмет вивчення педагогіки вищої школи.
2. Педагогіку називають наукою і мистецтвом. Викладіть свою точку зору на це твердження.
3. Розкрийте сутність основних педагогічних категорій.
4. Обґрунтуйте зв'язки педагогіки з іншими науками.
5. З'ясуйте різницю між фундаментальними і прикладними дослідженнями.
6. Охарактеризуйте основні теоретичні методи наукового педагогічного дослідження.

Тема 1.2. Вища освіта України. Система вищої освіти в Україні та управління нею

1. Вища освіта України.
 - 1.1. Історія розвитку вищої освіти в Україні.
 - 1.2. Структура вищої освіти: освітні рівні, ступені вищої освіти.
 - 1.3. Перспективи розвитку вищої освіти України в рамках Болонського процесу.
2. Система вищої освіти України. Загальні засади побудови системи вищої освіти України, крізь призму Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту».
3. Управління вищою освітою України.
 - 3.1. Органи громадського самоврядування в системі управління вищої освіти
 - 3.2. Студентське самоврядування в структурі управління ЗВО.
4. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності

Прогнозовані результати навчання

Знати та розуміти сутність основних понять теми; структуру вищої освіти (рівні та ступені) принципи побудови системи вищої освіти України, та органи управління; функції керівника закладу вищої освіти та його структурних підрозділів.

Уміти: обґрунтувати доцільність переходу системи вищої освіти України на рівневу підготовку фахівців; будувати модель системи вищої освіти.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте освітні рівні та ступені вищої освіти.
2. Обґрунтуйте доцільність переходу системи вищої освіти України на рівневу підготовку фахівців.
3. Зробіть порівняльний аналіз системи вищої освіти України і однієї із зарубіжних країн.
4. Опишіть структурні підрозділи закладу вищої освіти в якому ви навчаєтесь.
5. Розкрийте сутність основних принципів побудови системи вищої освіти України.
6. Проаналізуйте функції керівників закладу вищої освіти, факультету, кафедри.
7. Розкрийте зміст роботи вченої ради закладу вищої освіти, вченої ради факультету.
8. Які дорадчі та робочі органи функціонують у закладі вищої освіти ?
9. Яку роль відіграє студентське самоврядування в управлінні вищою освітою?

Тема 1.3. Дидактика вищої школи. Зміст вищої освіти

1. Дидактика вищої школи: мета, завдання, функції.
2. Зміст освіти у вищій школі.
 - 2.1. Поняття про зміст вищої освіти.
 - 2.2. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти: Державний стандарт, ОПП, навчальний план, робоча програма навчальних дисциплін.
3. Вимоги до підручників та навчально-методичних посібників.

Прогнозовані результати навчання

Знати та розуміти: основні поняття теми, функції та завдання дидактики вищої школи; нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти.

Уміти: аналізувати особливості організації освітнього процесу у вищій школі на основі нормативних документів; характеризувати основні компоненти ОПП, програми навчальних дисциплін

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття «Дидактика вищої школи».
2. Охарактеризуйте функції дидактики вищої школи.
3. Дайте визначення поняття «Зміст освіти».
4. Проаналізуйте структуру навчального плану обраної спеціальності.
5. Охарактеризуйте вимоги до навчальної програми.
6. Розкрийте сутність навчальної програми фахової дисципліни (за вибором).
7. Сформулюйте основні вимоги до підручника вищої школи

Тема 1.4. Організація освітнього процесу у вищій школі

1. Загальні засади організації та управління освітнім процесом у вищій школі.
2. Студентоцентризм в освітньому процесі.
3. Основні методи та засоби навчання у вищій школі.
4. Характеристика основних форм організації навчання та навчальних занять у вищій школі.
 - 4.1. Лекція: сутність, функції, типи, методика проведення та вимоги.
 - 4.2. Зміст, вимоги та методика проведення семінарських, практичних та лабораторних занять у вищій школі.
 - 4.3. Методика організації та проведення індивідуальних занять, консультацій.
5. Самостійна робота студентів.
6. Навчальна та виробнича практика студентів.
7. Контроль та оцінювання навчальної діяльності студентів: функції, принципи, види та вимоги.

Прогнозовані результати навчання

Знати та розуміти: основні форми організації освітнього процесу у вищій школі; типів лекцій, семінарських і практичних занять, вимоги до них.

Уміти: моделювати (складати план навчальних занять (лекційних, семінарських, лабораторних) у вищій школі, аналізувати засоби діагностики

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Проаналізуйте фактори, які повинен враховувати викладач під час читання лекції.
2. Зробіть порівняльний аналіз різних видів семінарських занять та обґрунтуйте їх ефективність у професійній підготовці студентів.
3. Розкрийте особливості підготовки студента до лабораторного заняття.
4. Проаналізуйте зміст роботи викладача і студентів на різних етапах практичного заняття.
5. Розкрийте методику підготовки і проведення спецсемінару.
6. Обґрунтуйте різні підходи вчених до класифікації самостійної роботи студентів.
7. Розкрийте основні аспекти керівництва викладача студентами з підготовки рефератів, курсових, дипломних робіт.
8. Розкрийте зв'язок між словесними, наочними і практичними методами навчання.
9. Доведіть взаємозв'язок методів і прийомів навчання
10. Обґрунтуйте своє розуміння студентоцентроване навчання в педагогічному процесі вищої школи.

Тема 1.5. Інноваційні педагогічні технології навчання у вищій школі

Поняття про інноваційні педагогічні технології.

1. Технологія проблемного навчання у вищій школі.
2. Використання ділових і рольових ігор в освітньому процесі вищої школи.
3. Кредитно-трансферна (модульно-рейтингова) технологія навчання у вищій школі.
4. Інформаційно-комунікаційні технології навчання у ЗВО.
5. Інформаційно-комунікативна технологія навчання і викладання.
6. Технологія навчальних проєктів.
7. Інтегрована, розвивальна технологія, технологія

Прогнозовані результати навчання

Знати та розуміти: новітні технології навчання у вищій школі, а також способи їх використання в освітньому процесі; зміст, особливості та характеристики ефективності інноваційних технологій навчання.

Уміти: використовувати інтерактивні ігрові методи та методики інноваційних технологій навчання у підготовці фахівців.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття «педагогічні технології».
2. Схарактеризуйте етапи розвитку навчальних технологій, і визначте їх основні відмінності.
3. Дайте характеристику основних шляхів диференціації навчання у вищій школі.
4. Охарактеризуйте сутність технології проблемного навчання у вищій школі.
5. З'ясуйте відмінність між рольовими і діловими іграми.
6. Проаналізуйте особливості використання у в освітньому процесі вищої школи інформаційно-комунікаційних технологій навчання.

Тема 1.6. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень, діяльності студентів у вищій школі

1. Контроль як складова освітнього процесу у вищій школі: мета, функції, види та вимоги.
2. Методи контролю (усний, письмовий, тестовий, програмовий контроль та практична перевірка); методи самоконтролю і самооцінки;
 - 2.1. Форми контролю (індивідуальна, фронтальна групова) навчальних досягнень студентів та види (поточний, міжсесійний, підсумковий).
3. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів: критерії та норми оцінювання успішності студентів за традиційною шкалою та шкалою ЄКТС.
4. Рейтингова система результатів .

Прогнозовані результати навчання:

Знати: сутність ключових понять теми лекції; сучасні види та методи контролю й оцінювання навчальних досягнень студентів.

Уміти: здійснювати самоперевірку та самооцінку набутих знань,

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Назвіть основні функції контролю знань, умінь і навичок.
2. Охарактеризуйте основні вимоги до проведення контролю знань, умінь і навичок студентів.
3. Розкрийте сутність оцінювання успішності студента.
4. Доведіть переваги рейтингової системи перевірки та оцінки знань, умінь і навичок студентів над традиційною.
5. Проаналізуйте основні форми контролю знань студентів.

Тема 1.7. Організація позааудиторної виховної роботи зі студентською молоддю

1. Теоретичні основи виховання студентської молоді (мета, завдання, принципи, методи).
2. Основні напрями змісту виховання студентської молоді: моральне виховання; правове, екологічне, естетичне, фізичне та шляхи їх реалізації.
3. Форми позааудиторної виховної роботи куратора зі студентами.
4. Особливості індивідуально-виховної роботи зі студентами.
5. Студентське самоврядування в організації життєдіяльності студентства у процесі їх професійного навчання.

Прогнозовані результати навчання

Знати: мету і завдання виховної роботи у вищій школі; основні напрями виховання, методи й форми.

Уміти: організовувати життєдіяльність студентів у студентському колективі з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей та соціального стану, планувати організаційно-виховну роботу куратора академічної групи.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Розкрийте основні завдання національного виховання студентської молоді.

2. Основні закономірності процесу виховання.
3. Проаналізуйте основні принципи виховання.
4. Доведіть необхідність морального виховання майбутніх фахівців.
5. Розкрийте взаємозв'язок фізичного (естетичного) виховання з іншими складовими всебічного розвитку особистості.
6. Проаналізуйте найбільш ефективні (з вашої точки зору) форми виховної роботи зі студентською молоддю.
7. Обґрунтуйте роль студентського самоврядування в організації життєдіяльності студентів.

Модуль 2 Психологія вищої школи

Тема 2.1. Психологія вищої школи як наука і навчальна дисципліна

1. Психологія вищої школи як галузь психологічної науки: предмет, категорії, завдання.
2. Місце психології в системі психологічних наук та її зв'язок з іншими науками.
3. Принципи і методи психологічних досліджень.

Прогнозовані результати навчання

Знати і розуміти: предмет, основні категорії та завдання психології вищої школи, історію її розвитку й становлення.

Уміти: аналізувати основні методологічні засади психології вищої школи як науки, обґрунтовувати її зв'язок з іншими науками.

Зміст питань і завдань для самоконтролю

1. Визначте основні поняття теми, які не подані у глосарії та виписати їх із поясненням у тематичний словник.
2. Складіть таблицю методів психології вищої школи відповідно до цілей і завдань організації дослідження (описати факти, виміряти явища тощо), характером інтерпретації одержаних даних.
3. Прокоментуйте позитивні і негативні сторони в навчанні у Ваші студентські роки. Які зміни хотіли б Ви побачити надалі? (позитивне – негативне – бажані зміни). Поради молодшим друзям-студентам.

Тема 2.2. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності

1. Психологічна характеристика студентського віку як періоду пізньої юності або ранньої дорослості.
2. Суперечливості та кризи студентського віку.
3. Проблеми соціалізації особистості студента та його адаптації до навчання у вищій школі.

Прогнозовані результати навчання

Знати та розуміти: основні характеристики студентства, особливості юнацького

віку, кризові ситуації

Уміти: давати психологічну характеристику студентського періоду життя людини; визначати механізми соціалізації особистості у студентському віці; складати характеристику студента та самохарактеристику.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Опрацюйте першоджерела (конспект, тези лекції).
2. Проаналізуйте чинники, фактори, які характеризують студентство як окрему соціальну групу.
3. Обґрунтуйте чим обумовлені особливості сучасного студентства в Україні?
4. Розкрийте, які особливості юнацького віку є визначальними для когнітивного та психосоціального розвитку студента?
5. Дайте коротку характеристику студентського періоду життя людини за схемою аналізу психологічного віку.
6. Обґрунтуйте чому навчання закладі вищої освіти є одним із головних факторів соціалізації особистості студента? Механізми соціалізації.
7. Використовуючи психологічну літературу, розкрийте соціально-психологічний портрет сучасного студента
8. Обґрунтуйте чому студентський вік учені вважають періодом «сходження людини до вершин творчості»?
9. Аргументуйте значення для формування особистості студента кризи його ідентичності?
10. Проаналізуйте, в яких проявах поведінки та рисах особистості студента виявляється успішність його адаптації до умов навчання у вищій школі? Запропонуйте власну програму підвищення рівня соціально-психологічної адаптації студента до вищої школи.

Тема 2.3. Студентство як соціальна група та її психологічні особливості

1. Психологічні особливості студентської групи, її структура.
2. Міжособистісні стосунки в студентській групі. Лідер студентської групи та його якості.
3. Студентське самоврядування та його значення у життєдіяльності студентської групи.
4. Куратор студентської групи, зміст та обов'язки його діяльності

Прогнозовані результати навчання

Знати та розуміти: психологічні особливості студентської групи та її структури, міжособистісні стосунки у студентській групі, функції студентського самоврядування

Уміти: визначати основні поняття теми, ознаки студентського колективу, якості лідера студентської групи, доводити, що спілкування і спільна діяльність у студентській групі є джерелом становлення колективних взаємин; визначати і обґрунтовувати роль студентського самоврядування у життєдіяльності студентів, студентської академічної групи в її становленні, розвитку та функціонуванні

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Визначте ознаки студентського колективу як соціального організму, що розвивається. Назвіть фактори, які забезпечують (або гальмують) цей процес?
2. Доведіть, що спілкування і спільна діяльність у студентській групі є джерелом становлення колективних взаємин.
3. Проаналізуйте і висловіть своє ставлення до висловлювання В. О. Сухомлинського: «У кожного вихованця є сильні та слабкі сторони. Впливати на людину через колектив потрібно тонко та непомітно».
4. Яка роль лідера в згуртуванні студентського колективу?
5. Обґрунтуйте, чому в сучасних умовах студентське самоврядування в університеті та гуртожитку є рідше виняток, ніж правило?
6. Яка роль куратора студентської академічної групи в її становленні, розвитку і функціонуванні?
7. Розкрийте сутність понять «студентська академічна група», «формальна і неформальна група»

Тема 2.4. Становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою у навчально-професійній діяльності

1. Навчально-професійна діяльність як провідна, її ознаки.
2. Професіоналізація особистості студента як новоутворення віку:
 - професіоналізація пізнавальної сфери;
 - формування мотиваційно-професійної спрямованості особистості;
 - розвиток «Я-концепції» як показника професійного зростання;
 - формування професійних здібностей.
3. Роль самовиховання в професійному зростанні студента.
4. Психологічні механізми формування якостей особистості у студента як майбутнього фахівця. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності.
5. Роль самовиховання в професійному зростанні студента.

Прогнозовані результати навчання

Знати та розуміти: основні поняття теми; показники професійної зрілості студента; шляхи формування професійної спрямованості особистості студента.

Уміти: складати програму особистісного самовдосконалення та програму «Я концепція майбутнього фахівця».

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Опрацюйте першоджерела (конспект, тези).
2. У яких напрямках відбувається розвиток особистості студента як майбутнього фахівця?
3. Які труднощі зростання особистості фахівця з вищою освітою визначаються сучасними психологами?
4. Яка роль позитивної «Я-концепції» студента в його професійному становленні?
5. Охарактеризуйте показники професійної зрілості студента.

6. Які передумови і шляхи формування професійної спрямованості особистості студента?

Тема 2.5. Психологія особистості та педагогічної діяльності викладача вищої школи

1. Психолого-педагогічна характеристика педагогічної діяльності викладача вищої школи.
 - 1.1. Види науково-педагогічної діяльності викладачів вищої школи, їх зміст та особливості організації.
 - 1.2. Психологічна структура діяльності викладача
 - 1.3. Професіоналізм та педагогічна майстерність у педагогічній діяльності викладача вищої школи.
2. Професійні та особистісні якості викладача вищої школи. Вимоги до науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи
3. Добросовісність у педагогічній діяльності як основний принцип у суб'єкт–суб'єктної взаємодії викладача та студента.

Прогнозовані результати навчання

Знати та розуміти: основні поняття теми; показники професійної майстерності викладача; шляхи формування професійного самовдосконалення.

Уміти: складати програму особистісного самовдосконалення та програму «Я концепції фахівця».

Питання та завдання для самоконтролю:

Зміст завдань та запитань для роботи з теоретичним матеріалом

1. Опрацюйте першоджерела (конспект, тези).
2. У чому специфіка педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти порівняно з діяльністю шкільного вчителя?
3. Які психологічні умови визначають ефективність діяльності викладача вищої школи?
4. Довести, що педагогічна діяльність викладача має творчий характер. Особливості педагогічної творчості.
5. У чому полягає проблема критеріїв оцінки ефективності діяльності викладача вищої школи?

Тема 2.6. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами

1. Психологічна характеристика педагогічної взаємодії. Педагогічне спілкування як форма контактної взаємодії.
2. Добросовісність - основний принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача зі студентством.
3. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів. Конфлікти в педагогічній взаємодії та засоби їх регулювання.
4. Психологічні передумови запобігання і шляхи вирішення педагогічного конфлікту

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Опрацюйте першоджерела (конспект, тези лекції).

2. Що втрачено в людському спілкуванні за останнє століття?
3. У чому суть суб'єкт-суб'єктних стосунків між викладачем і студентом? Який «внесок» у педагогічне спілкування робить студент і викладач?
4. Дайте психологічну характеристику активному рефлексивному слуханню і «Я-повідомленню» в комунікативному процесі викладача зі студентом.
5. Які стилі професійно-педагогічного спілкування є найбільш оптимальними щодо розв'язання завдання професійної підготовки й особистісного зростання студента як майбутнього вчителя? Доведіть свою думку.
6. Які психологічні засоби, методи та прийоми підвищують ефективність професійно-педагогічного спілкування зі студентською аудиторією під час лекції, на семінарських заняттях і екзамені?
7. Особливості педагогічного конфлікту, стадії його розвитку.
8. Причини виникнення конфліктів у взаєминах «студент - викладач» і «викладач - студентська академічна група».
9. Шляхи конструктивного подолання бар'єрів і вирішення конфліктів у педагогічній взаємодії «викладач - студент».

5. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми		Кількість годин
Модуль 1. Педагогіка вищої школи			
1.	Тема 1.1.	Теоретичні основи педагогіки вищої школи як науки та навчальної дисципліни	4
2.	Тема 1.2.	Вища освіта України. Система вищої освіти в Україні та управління нею	4
3.	Тема 1.3.	Дидактика вищої школи. Зміст вищої освіти	6
4.	Тема 1.4.	Організація освітнього процесу у вищій школі.	6
5.	Тема 1.5.	Інноваційні педагогічні технології навчання у вищій школі	4
6.	Тема 1.6.	Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень, діяльності студентів у вищій школі	4
7.	Тема 1.7.	Організація позааудиторної виховної роботи зі студентською молоддю	4
Модуль 2. Психологія вищої школи			
1.	Тема 2.1	Психологія вищої школи як наука і навчальна дисципліна	4
2.	Тема 2.2.	Студент як об’єкт і суб’єкт навчально-професійної діяльності	6
3.	Тема 2.3.	Студентство як соціальна група та її психологічні особливості	4

4.	Тема 2.4.	Становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою у навчально-професійній діяльності	4
5.	Тема 2.5.	Психологія особистості та педагогічної діяльності викладача вищої школи Доброчесність як основний принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача зі студентством	6
6.	Тема 2.6.	Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами Протиріччя і конфлікти у педагогічній взаємодії та шляхи їх запобігання й	4
Усього годин самостійної роботи:			60 д.ф.н.

Завдання для СРС
з курсу «Педагогіка та психологія вищої школи»
Модуль 1 «Педагогіка вищої школи»

№	Тема	Завдання	Максимальна кількість балів
1.	Тема 2	Розробити <i>модель вищої освіти України</i> на основі аналізу її системи (рівні вищої освіти, ступені вищої освіти, типи ЗВО тощо). (аркуш А4)	12
2.	Тема 5	Розробити <i>поширений план лекційного заняття</i> з курсу вашої спеціальності (тема на вибір) (на аркушах А4)	12
3.	Тема 5	Розробити <i>поширений план семінарського заняття</i> з курсу вашої спеціальності (тема на вибір) (на аркушах А4)	12
4.	Тема 6	Розробити <i>план виховної роботи куратора</i> в академічній групі (на рік). (на аркушах А4)	12
5.	Всі теми	Модульна контрольна робота	12
Всього		Студент має право запропонувати, окрім цих тем для самостійної роботи, свою, що складає актуальність і цікавість (<i>оцінюється додатковим балом</i>)	60 балів

Кількість набраних студентом балів за модуль множиться на коефіцієнт **0,5**.

Модуль 2. «Психологія вищої школи»

№	Тема	Завдання	Кількість балів
1.	До кожної теми	Скласти <i>словник основних понять з кожної теми</i> (на аркушах А4, або у тоненькому зошиті)	12
2.	Тема 2	Скласти <i>психологічну характеристику студента</i> групи (за власним вибором) (аркуш А4)	12
3.	Тема 3	Скласти <i>психологічну характеристику студентської групи</i> (на аркушах А4)	12
4.	Тема 4-5	Скласти <i>самохарактеристику</i> : – «Я – особистість»;	12

		– «Я – майбутній фахівець» (на аркушах А4)	
5.	Всі теми	Модульна контрольна робота	12
Всього		Студент має право запропонувати, окрім цих тем для самостійної роботи, свою, що складає актуальність і цікавість <i>(оцінюється додатковим балом)</i>	60 балів

Кількість набраних студентом балів за модуль множиться на коефіцієнт **0,5**.

6. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

(за власним вибором студента)

1. Дистанційна форма навчання: організаційні принципи та активні методи її функціонування (есе).
2. Впровадження практик студентоцентрованого навчання в освітній процес (опис досвіду ЗВО України)
3. Інноваційне освітнє середовище як важлива передумова забезпечення якості підготовки фахівців (доповідь)
4. Удосконалення практичної підготовки студентів із забезпеченням формування конкурентоспроможних професійних компетентностей (аналіз результатів опитування студентів)
5. Розвиток дуальної (та інших) форми навчання - потреба сьогодення.
6. Академічна доброчесність – запорука якісної освіти. Принципи академічної доброчесності
7. Модель Я-концепція майбутнього фахівця (створення моделі).
8. Професійний розвиток та підтримка викладацького складу (створення моделі).
9. Роль викладача-лідера у сучасному університеті. Як стимулювати викладача-лідера?
10. Зміст освіти в системі підготовки фахівців за профілем.
11. Формування компетентностей – відповідальність викладача чи студента? (дискусія)
12. Дидактичні принципи навчання та їх розвиток (презентація).
13. Показники якості підготовки фахівців, критерії оцінки якості навчання.
14. Цілі, види і форми контролю якості навчання (вільний вибір форми представлення).
15. Диференціація в освітньому процесі вищої школи.
16. Комплексний аналіз якості підготовки кадрів за результатами контролю.
17. Розробка навчальної програми дисципліни (нової запропонованої студентом, або дисципліни уже наявної) та її презентації (презентація)
18. Інноваційні технології навчання у вищій школі.
19. Психологія взаємодії суб'єктів освітнього процесу (есе).
20. Проблеми активного слухання у процесі навчання.
21. Самостійна робота студентів у процесі навчання (вільний вибір форми представлення).
22. Характеристика освітньо-професійних програм відповідної спеціальності (аналіз та оцінювання сильних і слабких сторін).
23. Мотивація і стимули успішного навчання студентів і ефективної роботи викладачів (вільний вибір форми представлення).
24. Методи активізації навчання та організація їх впровадження (презентація).
25. Альтернативні системи навчання. Пошук шляхів удосконалення освіти (доповідь).

7. Методи навчання

У процесі вивчення курсу «Педагогіка та психологія вищої школи» використовуються наступні методи навчання:

- на лекційних заняттях: *метод проблемного викладу (проблемна лекція); пояснювально-ілюстративний метод (мультимедійний супровід), методи дискусії, метод моделювання, самостійної роботи студента*

8. Методи контролю

Головна мета контролю – визначити якість засвоєння навчального матеріалу студентами, ступінь відповідності сформованих умінь і навичок цілям, завданням навчання. У процесі вивчення курсу «Педагогіка та психологія вищої школи» використовуються наступні методи контролю:

- спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів
- поточне усне опитування
- програмований контроль
- письмове опитування (поточні контрольні роботи)
- дидактичні тести, комплексні завдання теоретичного та практичного змісту
- самостійна робота студента.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

	Поточне тестування та самостійна робота															Підсумковий тест (іспит)	Сума
Вступ	Модуль 1. Педагогіка						Модуль 2. Психологія							Самостійна робота студента		40	100
T1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	T1.7	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	T2.5	T2.6	T2.7	T3.1	T3.2		
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	4	60	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс електронне навчання; нормативні документи; ілюстративні матеріали, підручники, навчальні та методичні посібники, фахові монографії, методичні рекомендації, вказівки до виконання практичних робіт, інструкції та методики до виконання творчих робіт, мультимедійні матеріали тощо.

Види оснащення	Найменування	Кількість
1. Засоби унаочнення	Таблиці, схеми	
2. Програмне забезпечення комп'ютерного навчання	Мультимедійні презентації	30 шт.
3. Технічні засоби навчання	1. Мультимедіапроектор	1 шт.
	2. Магнітофон	1 шт.
	3. Ноутбук	1 шт.
4. Навчальні відео фільми	Науково-пізнавальне та мультиплікаційне відео (теми педагогічної психології)	3 шт.

11. Рекомендована література

Основна

1. Барановська Л. В. Педагогіка та психологія вищої школи.: навч. посібн. К.: НАУ, 2015. 240 с.
2. Виноградова В. Є., Юрченко В. І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. К.: Каравела, 2020, 296 с.
3. Галузинський В. М., Євтух М. В. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. К.: ННТЛ, 2010. 70 с.
4. Гірник А. Д. Основи психопедагогіки. Київ, 2016. 239 с.
5. Грабовська С. та ін. Психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К.: ІН Юре, 2014. 664 с.
6. Загальна психологія / за ред. Максименка С. Д. 2 вид. Вінниця: Нова книга, 2004.
7. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі [Текст]: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2017. 456 с.
8. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посіб. / авт.-уклад. О. Пометун, Л. Пироженко. К.: А.П.Н., 2002.
9. Методика викладання психології у вищій школі: [навч. посіб.] / Ю. Ю. Бойко-Бузиль, С. Л. Горбенко та ін. К.: Атіка, 2012. 272 с.
10. Мешко О. І. Психологія вищої школи. Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор», 2018. 196 с.
11. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. К. Ліра, 2020. 564 с.
12. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи: навчально-методичний посібник. К.: Ліра, 2020. 178 с.
13. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 472 с.
14. Психологія вищої школи підручник / за ред. О. І. Власової. К.: ВШ «Київський університет», 2015. 405 с.
15. Теорія і методика професійної освіти: навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін [та ін.]; за ред. З. Н. Курлянд. К.: Знання, 2012. 390 с.
16. Туркот Т. І. Психологія і педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Запоріжжя: Гельветика, 2018. 516 с.
17. Туркот Т. І., Коновал О. А. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник. Запоріжжя: Гельветика, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Бигар Г. П., Прокоп І. С., Піц І. І. Інноваційні технології у підготовці майбутніх учителів гуманітарних дисциплін. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи. Матеріали III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (5 квітня 2019 р.). Тернопіль, 2019. С. 172-174. <http://conf.fizmat.tnpu.edu.ua/>

2. Бигар Г. П., Піц І. І., Прокоп І. С., Тимчук Л. І. Теоретичні засади педагогічного партнерства як одного з факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Професійна освіта: методологія, теорія та технології, 2021. Вип. 13. С. 9-18. ISSN: 2415-3729 (Print), 2415-3737 (Online) <http://nf.v.ukrintei.ua/view/5b1925e27847426a2d0ab610>
3. Городиська В., Пантіюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи: тексти лекцій. Дрогобич: Редакц.-видавн. відділ ДДПУ, 2014. 307 с.
4. Іванова Г. І. Тайм-менеджмент як педагогічна технологія формування культури розумової праці студентів. Вища освіта України. 2017. № 1. С. 282-292.
5. Кононенко А. О. Психологічні складові індивідуального іміджу сучасного педагога: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: 19.00.07. Одеса, 2003. 20 с.
6. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання. Умови застосування. Дистанційний курс. Х.: Торгсінг, 2001.
7. Левківський К. Реформування вищої освіти в контексті імплементації Закону України «Про вищу освіту»: нормативно-правові аспекти забезпечення якості [Текст]. Вища школа. 2016. № 5. С. 74-80.
8. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта – тенденція світова. Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002: зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України / АПН України. Ч. 2. Х.: ОВС, 2002.
9. Новаченко Т. В. Використання активних та інтерактивних форм і методів навчання у вищій школі. Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. Вип. 6: збірник наукових праць. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. С. 227-234.
10. Педагогіка та психологія у сфері вищої освіти: робочий зошит / уклад.: Г. Пономарьова, М. Толмачова, Л. Кондрацька, О. Шукалова; «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2020. 118 с.
11. Піц І. І. Академічна мобільність студентів у рамках програми «Подвійний диплом». Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: проблеми і орієнтири: колективна монографія / за заг. ред. М. Г. Іванчук. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. С. 24-37. ISBN 978-966-423-590-4 http://eledmed.chnu.edu.ua/?page_id=963
12. Руснак І. С., Мафтин Л. В., Предик А. А. Куратор у системі виховної роботи із студентами : навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т., 2010. 424 с.
13. Розвиток системи неперервної освіти в контексті суспільних трансформацій ХХІ століття : колективна моногр. / за ред. проф. М. Г. Іванчук // Авт. кол. кафедри педагогіки та методики початкової освіти Іванчук М. Г., Федірчик Т. Д., Романюк С. З., Мафтин Л. В., Прокоп І. С., Гордійчук О. Є., Бигар Г. П., Піц І. І., Шевчук К. Д., Предик А. А., Істинюк І. Д., Богданюк А. М., Біленкова Л. М., Шестобуз О. С., Гавриш І. І., Ситник Н. І. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2016. 400 с.
14. Ставицький А. В., Ставицька Т. Є. Актуальні проблеми сучасної комунікації в системі вищої освіти України. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. № 2 (304). Том 2. 2016. С. 44–50.
15. Табачек І. В. Формування та розвиток особистості сучасного вчителя: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук: спец. 09.00.10 «Філософія освіти». К., 2005. 20 с.
16. Щербань П. Сутність педагогічної культури: Вища освіта України. К., 2004.
17. Yurii B Irkhin, Yuliia Chystovska, Iryna I Pits, Hanna S Ryk, Liliia A Shyrokoradiuk. Differential Typology of Burnout in the Ukrainian Sample. Journal of Intellectual Disability-Diagnosis and Treatment. 2020. Vol.8, No 4. P. 759-769. (Scopus) Q3 <https://www.scopus.com/sourceid/21100784273> ISSN (online): 2292-2598 <https://www.lifescienceglobal.com/pms/index.php/jiddt/article/view/7112> (Scopus)

Інформаційні ресурси

1. Зенченко Т. Ф. Методичні засади управління системою якості освіти у вищій школі [Електронний ресурс] // Професійна освіта: методологія, теорія та технології. 2016. Вип. 4. С. 47-57. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/profe_2016_4_6
2. Іванова Г. І. Тайм-менеджмент як педагогічна технологія формування культури розумової праці студентів. Вища освіта України. 2017. № 1. С. 282-292.
3. Козлакова Г. Регіональний університет як науково-освітнє середовище для підготовки лідерів вищої школи [Електронний ресурс]. Вища освіта України. 2016. № 4. С. 64-69.
4. Левківський К. Реформування вищої освіти в контексті імплементації Закону України «Про

- вищу освіту»: нормативно-правові аспекти забезпечення якості [Текст]. Вища школа. 2016. № 5. С. 74-80.
5. Новаченко Т. В. Використання активних та інтерактивних форм і методів навчання у вищій школі. Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. Вип. 6 : збірник наукових праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. С. 227-234.
 6. Огороднійчук І. А. Значення та роль активних методів навчання на практичних заняттях у вищій школі [Електронний ресурс]. ScienceRise. Pedagogical Education. 2016. № 8(4). С. 35-38. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2016_8\(4\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2016_8(4)_7)
 7. Онищенко І. В. Навчально-професійна мотивація як складник професійного становлення майбутніх фахівців педагогічного профілю. С. 139-145.
 8. Предик А. А., Шевчук К. Д., Фалинська З. З., Лоїк Х. Б., Дзюба П. М. (2020). (Psychological and Pedagogical Aspects of the Development of Integrative Readiness of Future Specialists for Professional Activity" опублікована в журналі "Journal of Education and e-Learning Research) Психолого-педагогічні аспекти розвитку інтегративної готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності. Журнал досліджень освіти та електронного навчання, 7 (3), 263-269. <http://asianonlinejournals.com/index.php/JEELR/article/view/1955>
 9. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Даний ресурс містить максимально широкий спектр ключових текстів з психології, психогігієни, філософії, релігії, культурології та ін. Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/>
 10. Шевченко С. В. Інноваційний науково-освітній простір вищої школи як умова інтелектуального розвитку студентів [Електронний ресурс] / С. В. Шевченко, Л. М. Михайленко, Л. П. Добровольська, Т. А. Каткова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Психологія. 2016. Т. 21, Вип. 4. С. 212-221. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_psi_2016_21_4_26